

Vlaams
Parlement

vergadering **C152 – OND16**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 22 februari 2011

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het bestrijden van problemen die zich voordoen in het kader van gendermechanismen en etniciteit, meer bepaald het bestrijden van het fenomeen van genitale verminking - 106 (2010-2011)	3
Met redenen omklede moties	8
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de omvorming van hbo5-opleidingen - 1168 (2010-2011)	9
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over eventuele uitwisselingen met scholen in Turkije - 1178 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een samenwerkingsakkoord met Marokko - 1183 (2010-2011)	10
Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stijging van het aantal Nederlandse studenten in Vlaanderen - 1206 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de instroom van studenten uit Nederland - 1245 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stijgende instroom en ondermaatse studeerprestaties van Nederlandse studenten - 1252 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de slaagkansen van Nederlandse studenten in het Vlaamse hoger onderwijs - 1267 (2010-2011)	18
Bijlage	22
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het hoge aantal klachten bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen - 1239 (2010-2011)	25

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Interpellatie van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het bestrijden van problemen die zich voordoen in het kader van gendermechanismen en etniciteit, meer bepaald het bestrijden van het fenomeen van genitale verminking - 106 (2010-2011)**

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, geachte leden, straks stel ik in de commissie Welzijn een vraag over hetzelfde onderwerp, omdat dit nog altijd valt onder intrafamiliaal geweld en het actieplan ter bestrijding van dat geweld nog altijd de bevoegdheid is van de minister van Welzijn. Minister, ik vond de vraag echter belangrijk genoeg om ze ook aan u te stellen. Het gaat immers over veel meer dan fysiek geweld tegen vrouwen. Ik wil het ook hebben over de problemen die rijzen in het kader van gendermechanismen en etniciteit.

6 februari is de Internationale Dag tegen Vrouwelijke Genitale Verminking. Volgens schattingen van de Wereldgezondheidsorganisatie zijn meer dan 130 miljoen vrouwen en meisjes het slachtoffer van genitale verminking. Daar komen jaarlijks nog eens 3 miljoen meisjes bij. Onlangs, eind 2010, werd in opdracht van de FOD Volksgezondheid een studie uitgevoerd naar de situatie in België. Dit onderzoek, getiteld 'Studie over de prevalentie van en het risico op vrouwelijke genitale verminking in België', wees uit dat in ons land meer dan 6260 vrouwen besneden zijn, en nog eens 1975 meisjes gevaar lopen. Vlaanderen telt de meeste slachtoffers, en Brussel en Antwerpen zijn het sterkst getroffen. Het probleem rijst dus vooral in grootsteden. Van deze besneden meisjes is 14 procent – 1190 meisjes – jonger dan 5 jaar, terwijl 20 procent tussen 5 en 19 jaar is. Meer dan een derde is dus jonger dan 20 jaar.

Genitale verminking leidt op lange termijn tot zowel lichamelijke als psychologische klachten, en heeft soms de dood als gevolg. Het is een onmenselijke en vernederende behandeling en een schending van de grondrechten van vrouwen en jonge meisjes. Vrouwelijke genitale verminking wordt in tal van internationale verdragen veroordeeld. In België is vrouwelijke genitale verminking sinds 2001 uitdrukkelijk strafbaar. De cijfers ter zake zijn ontstellend hoog. Ik verwijs in dit verband naar de studie van 2003 van de Gentse onderzoekster Els Leye. Vier jaar geleden heb ik naar aanleiding van dat onderzoek ook vragen gesteld, in de commissie Welzijn. Deze ontstellend hoge cijfers hebben veel te maken met de toenemende immigratie. Omdat steeds meer mensen uit risicolanden naar België afzakken, gebeuren die verminkingen ook in België. Besnijders – soms een familielid – doen het in keukens of achterkamertjes, tijdens een ritueel, zonder dat het meisje ooit een ziekenhuis ziet. Minister, dan heb ik het wel over de toestand in ons land.

Ook worden meisjes die in ons land worden geboren, tijdens een vakantie besneden in het land van herkomst van hun ouders. Ze worden weggelokt door hun eigen ouders of door een tante, onder het mom van een vakantie. Aangezien het gaat over een illegale praktijk, vermoedt gynaecologe Marleen Temmerman dat de cijfers de realiteit nog altijd niet benaderen. Intussen heeft het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen, dat u wellicht na aan het hart ligt, net voor de vakantieperiodes teams gestuurd naar 'risicogezinnen' in ons land, met het uitdrukkelijke verzoek hun dochter toch niet mee te nemen op vakantie, om ze daar te laten besnijden.

In gemeenschappen waarin genitale verminking plaatsvindt, stellen de voorvechters van deze oude traditie dat het om een religieus voorschrift gaat. Het zou te maken hebben met de islam. Volgens mij en anderen klopt dat niet, aangezien het gebruik beduidend ouder is dan de monotheïstische godsdiensten. Dit heeft dus alles te maken met een traditie en een cultuur waarin er sprake is van een totaal andere opvatting over de verhouding tussen man en vrouw

dan in de westerse traditie van gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Het is dus belangrijk dat deze etnische groepen zelf en hun religieuze leiders worden betrokken bij de strijd tegen besnijdenis.

Minister, ik stel deze vraag ook aan u in het licht van uw beleidsbrief Gelijke Kansen. Daarin zet u immers expliciet in op de ‘empowerment’: het krachtdadig maken van nieuwe Vlamingen. Strategische doelstelling 13 heeft het over het bestrijden van specifieke problemen die rijzen als gendermechanismen en achterstellingsmechanismen op basis van etniciteit elkaar kruisen. U stelt dat er nood is aan nieuwe initiatieven die het genderbewustzijn bij nieuwe Vlamingen verhogen. Ik citeer uit de beleidsbrief: “Dit kan door nieuwe Vlamingen onderling te laten spreken over hun ideeën en verwachtingen inzake ‘mannelijkheid’ en ‘vrouwelijkheid’ binnenshuis en buitenshuis, waarbij de diversiteit aan opvattingen bij de aanwezigen hen helpt om zelf een weg te kiezen in plaats van zich blindelings te laten leiden en te laten vastzetten door wat ‘verwacht wordt’. Ik zal deze doelstelling uitvoeren in overleg met mijn collega, bevoegd voor Inburgering.”

Om dat te bereiken, wilt u onder meer via operationele doelstelling 13.1 het genderbewustzijn bij mannen en vrouwen met een andere origine ontwikkelen. Het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen (SAMV) krijgt daarin een prominente rol en heeft voor 2011 een budget van 142.000 euro. Minister, ik vond het belangrijk deze vragen ook aan u te stellen. Met Gelijke Kansen hebt u immers toch een horizontale, coördinerende bevoegdheid. Dit past binnen uw bevoegdheden met betrekking tot Gelijke Kansen.

Mijn belangstelling voor dit probleem is ontstaan toen ik in de Senaat een film te zien kreeg, in de commissie bevoegd voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Ik herinner me niet meer of mevrouw Pehlivan toen voorzitter was van die commissie, maar ik denk dat dit vóór haar voorzitterschap plaatsvond. We kregen dus een film te zien. Dat was zo gruwelijk dat ik mijn ogen heb moeten sluiten. Sindsdien vind ik het vreemd en erg dat deze praktijken ook in ons land zouden gebeuren. Daarom blijf ik daar met de regelmaat van de klok vragen over stellen, voor het eerst nu ook aan u.

Minister, erkent u dat het bestrijden van genitale verminking van vrouwen niet enkel een materie is van volksgezondheid en/of valt onder partnergeweld maar dat dit ook aansluit bij de strijd om gelijke kansen van vrouwen en behoort tot de fundamentele westerse waarden van gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen en dus ook valt binnen de bevoegdheid van de minister van Gelijke Kansen?

Welke maatregelen hebt u al genomen om in het kader van het wegwerken van specifieke problemen inzake gendermechanismen op basis van etniciteit, genitale verminking te bestrijden of minstens het onderwerp bespreekbaar te maken?

Hebt u al gesprekken gehad met de gemeenschappen zelf die deze barbaarse praktijken toepassen of met een van hun religieuze leiders? Zo ja, wat was het resultaat? Zo nee, denkt u dit alsnog te doen?

Behoort de strijd tegen genitale verminking tot de bevoegdheid van het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen? Zo ja, wat heeft het steunpunt al gedaan of wat zal het nog doen rond dit thema? Bent u bereid hiervoor een projectsubsidie te trekken uit de middelen van gelijke kansen?

Bent u bereid contact op te nemen met het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen om een gecoördineerde aanpak voor risicogezinnen uit te werken?

Zult u, als minister bevoegd voor de coördinatie van gelijke kansen, contact opnemen met de minister van Welzijn enerzijds en de minister van Inburgering anderzijds om een algemene aanpak van het probleem van de genitale verminking op te zetten?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik zal niet ingaan op het theoretische aspect. Mevrouw Van Steenberge heeft dat heel goed uitgelegd. Het gaat om een traditie die moet worden aangepakt. Onze politieke klasse moet echter eerst onder ogen willen zien dat er een probleem is. Mevrouw Van Steenberge, bij uitbreiding kunnen wij ook aanklagen dat er in onze ziekenhuizen tegenwoordig ook heel veel wordt gewerkt aan het herstel van maagdenvliezen.

Hier zit een grote uitdaging voor al wie zich bezighoudt met emancipatie, gelijke kansen en vrouwenrechten. Het ene is uiteraard nog gruwelijker dan het andere. Minister, ik ben benieuwd naar uw antwoord. Ik hoop dat er een breed overleg kan komen om dit probleem drastisch aan te pakken. Er moet worden samengewerkt, niet alleen op regionaal maar ook op nationaal niveau. Eigenlijk zou ook op Europees niveau moeten worden besproken wat we moeten doen in het kader van volksgezondheid en justitie. Ik hoop dat u contact zult opnemen met de federale ministers om dit te bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, is het mogelijk om vanuit de bevoegdheid Onderwijs aan preventie te doen via het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB)? Zijn er specifieke opleidingen voor de CLB-artsen?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: We kunnen deze praktijken niet tolereren. Het gaat effectief om een voorhistorische praktijk. Ik ben vragende partij om daar zeer consequent in op te treden. We hebben echter meer gegevens nodig om specifiek te kunnen optreden ten aanzien van bepaalde groepen en gemeenschappen. Het komt meestal voor in Afrikaanse landen. Ik werd daar voor het eerst meer geconfronteerd tijdens de jaren 80. Ik heb toen het boek 'De gesluisde Eva' gelezen, van een Egyptische schrijfster die opkwam voor vrouwenrechten. Ik wist zelfs niet dat dergelijke praktijken bestonden.

Wanneer we weten bij welke groepen en gemeenschappen dit zich voordoet, kunnen we ons rechtstreeks tot hen richten en hen er bewust van maken dat dit praktijken zijn die we niet tolereren.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik heb dezelfde vraag als mevrouw Deckx. Het gaat hier over een ernstige problematiek. Kan daar preventief aan gewerkt worden vanuit het onderwijs? Zijn er vertrouwenspersonen in scholen die daarmee bezig zijn voor wat de oudere leerlingen betreft? Hoe gaat dat dan in basisscholen voor zeer jonge meisjes? Hoe kan daar dus praktisch mee worden omgegaan in het onderwijs?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De praktijk van vrouwelijke genitale verminking is een schending van het recht op leven, op gezondheid en op fysieke integriteit, en van het recht op vrije keuze inzake voortplanting. Het is ook een overtreding van het recht om niet blootgesteld te worden aan geweld, aan martelingen of aan een andere vorm van wrede, onmenselijke of ontorende behandeling. Door deze praktijk worden fundamentele mensenrechten geschonden.

Volgens wereldwijde schattingen zouden 70 tot 140 miljoen vrouwen deze praktijk moeten ondergaan. UNICEF schat dat alleen al in Afrika jaarlijks 3 miljoen meisjes en vrouwen het risico lopen om besneden te worden.

Intussen hebben we ook schattingen voor België. Onderzoekers van het Instituut voor Tropische Geneeskunde schatten dat 6260 meisjes en vrouwen die geboren zijn in een land waar vrouwelijke genitale verminking wordt toegepast en die op het Belgisch grondgebied wonen, zeer waarschijnlijk al besneden zijn. Men schat dat 1.975 meisjes en vrouwen die in

België geboren zijn, het risico lopen om besneden te worden. De meerderheid hiervan bevindt zich in het Vlaamse Gewest.

Ondanks het feit dat vrouwelijke genitale verminking in België expliciet en zwaar strafbaar is gesteld, is een bestrijding van de praktijk niet altijd evident. Het gaat om een praktijk die geworteld is in een diepe sociale conventie, die blijkbaar heel erg hardnekkig is.

De Wereldgezondheidsorganisatie haalt verschillende redenen aan. Een daarvan is de traditie, een – weliswaar bizar – ritueel dat meisjes initieert in het leven als vrouw in hun gemeenschap en dat onder meer dient om de zin in seks bij vrouwen te onderdrukken, om kuisheid en maagdelijkheid voor het huwelijk en trouw na het huwelijk te garanderen, en om het seksueel genot van de man te verhogen. Daarnaast worden ook esthetische en hygiënische redenen aangehaald, financiële redenen en bepaalde mythes, zoals het bijgeloof dat de ingreep de vruchtbaarheid zou verhogen en de kindersterfte zou verminderen. U hebt dus zeker gelijk wanneer u stelt dat de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking ook een strijd is voor meer gelijke kansen van vrouwen.

Op dit moment hebben we in ons beleid geen specifieke focus op de strijd tegen genitale verminking gelegd, omdat andere ministers die strijd voeren op verschillende niveaus. Eerst en vooral is de bestrijding van genitale verminking een onderdeel van het Nationaal Actieplan ter bestrijding van Partnergeweld en andere vormen van Intrafamiliaal geweld. Net zoals voor de andere problematieken die door dit nationaal actieplan worden behandeld – met name partnergeweld, gedwongen huwelijken en eengerelateerd geweld –, geldt voor vrouwelijke genitale verminking dat de hefbomen om dit tegen te gaan zich op de eerste plaats situeren binnen federale bevoegdheden: Justitie, Binnenlandse Zaken, en Volksgezondheid. Op de tweede plaats is dit fenomeen ook bestrijdbaar vanuit Vlaamse bevoegdheden, zoals Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en Inburgering.

Vanuit mijn bevoegdheid voor het onderwijs klopt het dat de medische consulten binnen onderwijs, uitgevoerd door de centra voor leerlingenbegeleiding, een belangrijke factor kunnen zijn in preventie en sensibilisering. Begin 2009 nam zowel de onderwijsadministratie als vertegenwoordigers van het CLB-werkveld deel aan een vergadering op initiatief van de Universiteit van Gent, met als doel het opzetten van een netwerk voor Vlaanderen en het opstellen van een protocol ter preventie van genitale verminking. Helaas is na dit eerste constructief overleg geen nieuw initiatief meer genomen en blijkt het doodgebloed te zijn. Ik kan alleen maar het engagement bevestigen dat toen genomen werd. We zijn bereid eraan te participeren. Naar aanleiding van uw vraag heb ik mijn administratie de opdracht gegeven om na te gaan of dit overleg al of niet een vervolg zal krijgen, al was het maar om de aanbeveling van de Nederlandstalige Vrouwenraad van 2008 over het sensibiliseren van schoolartsen na te komen.

De bevoegdheid om vormingen te organiseren voor de medische disciplines in de CLB's, ligt evenwel bij de minister van Volksgezondheid. U zult hem zo dadelijk interpellieren. Hij moet dat bekijken. Ik zal het in elk geval samen met hem bekijken. U weet dat er een permanent overleg is. Op dit moment loopt er een overleg over de rol en de opdracht van de CLB's in het kader van preventieve gezondheid. We kunnen dat inderdaad in het overleg opnemen en nagaan in welke mate dat kan worden uitgevoerd door de CLB's. In elk geval wordt de zaak opgenomen, mee naar aanleiding van uw vraag.

Binnen het gelijkkansenbeleid hebben we daaromtrent niet echt bijzondere maatregelen genomen. Er is een nationaal actieplan en de CLB-werking. We situeren het vooral daarin. Het is dan ook niet zo evident om daar in de klassen veel aandacht aan te besteden. De meisjes die daar het slachtoffer van worden, zullen dat zeker niet zeggen. We moeten andere kinderen ook niet allerlei zaken in het hoofd praten die niet in het hoofd gepraat moeten worden. Het is dan ook beter om dat op een heel voorzichtige manier aan te pakken via de CLB's, medische consultants. Dat is de weg die we moeten bewandelen.

Er bestaan ook nog een aantal organisaties die aan deze problematiek werken. Ik som ze even op: de Groupement d'hommes et de femmes africains et européens pour l'Abolition des Mutilations Sexuelles féminines (GAMS), het International Centre for Reproductive Health; Respect Everyone Everywhere (ICHR); Euronet FMG; Amnesty Vlaanderen. Ella, het vroegere Steunpunt van Allochtone Meisjes en Vrouwen, heeft niet de opdracht om specifiek rond dit thema te werken. Wel kan het thema eventueel aan bod komen in de initiatieven die ondernomen zullen worden om het genderbewustzijn te bevorderen.

Er is op dit moment geen contact met het commissariaat voor de vluchtelingen. Toen ik commissaris-generaal voor de vluchtelingen was, werden wel officiële behandelingsrichtlijnen vastgelegd om vrouwen die om die reden op de vlucht zijn, te erkennen als vluchteling op grond van het behoren tot een sociale groep. Toen ik een andere functie had, heb ik daarvoor mijn verantwoordelijkheid genomen.

De coördinerende rol in deze materie wordt het best op het federale niveau genomen. Daar is ook een minister van Gelijke Kansen. Het gaat niet alleen om Vlaamse, maar ook vooral om federale bevoegdheden. Als het over een Vlaamse bevoegdheid, is het in eerste instantie Welzijn, en ook wel een beetje Inburgering, die ermee te maken hebben. Het is beter om dat aan te pakken vanuit Welzijn dan vanuit Inburgering.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het was uitgebreid, maar voor mij nog niet uitgebreid genoeg. Ik stel er al jaren vragen over. Ik moet vaststellen dat er sinds 2006 goede bedoelingen zijn, maar dat het weinig vruchten oplevert. Sinds de studie van 2003 zijn de cijfers in ons land verdubbeld. Er is dus zeker geen vooruitgang geboekt.

Er wordt enorm veel verwezen naar het nationaal actieplan ter bestrijding van partnergeweld. Minister, ik heb dat actieplan volledig doorgelezen. Het dateert nog maar van 23 november 2010. Onthutsend voor mij was dat bij het onderdeel over genitale verminking bij iedere doelstelling werd verwezen naar de partners waarmee wordt samengewerkt, zoals het Instituut voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen, de Franse Gemeenschap en de Commission communautaire Française (COCOF), maar nooit naar Vlaanderen. Bij één operationele doelstelling in het hele plan wordt erop gewezen dat er tot nu toe geen samenwerking met Vlaanderen is en dat het tijd wordt een actieplan te ontwikkelen om daar samen met Vlaanderen iets aan te doen. Daarvoor wordt in vijf jaar voorzien. Gedurende die tijd zou een interdepartementale werkgroep bekijken hoe Vlaanderen hierbij zou kunnen worden betrokken. Ik schrok enorm. Toen ik in 2008 mijn vraag stelde en ook toen ik diverse vragen stelde over het nationaal actieplan, werd minstens de schijn gewerkt dat Vlaanderen heel sterk mee participeert bij het opstellen en uitwerken van dat plan. Dat is niet waar. Ik zal deze vraag straks nog eens stellen aan de minister van Welzijn. Als dat de coördinatie is, zal over vier jaar uit een studie blijken dat de cijfers zijn gestegen. Vlaanderen heeft de hoogste cijfers, en Vlaanderen wordt niet betrokken bij dat nationaal actieplan.

Ik vind dat u als minister van Gelijke Kansen meer initiatieven zou moeten nemen. Ik hoop dat u dat zult doen. Het gaat immers vooral over het doorbreken van een traditie. Mevrouw Pehlivan, er bestaan twee zeer duidelijke, tot in de puntjes uitgewerkte studies over. Die praktijken gebeuren inderdaad vooral in Afrikaanse landen, zoals Soedan, Egypte, Mauretanië en Somalië, maar door de immigratiestroom gebeuren ze ook in ons land. Ze gebeuren in achterkamertjes, want ze zijn illegaal. Het lijden van die meisjes moet ontzettend zijn. Minister, ik vind dat wij, als beschaafd land, alles in het werk moeten stellen om dit bespreekbaar te maken en actie te ondernemen, door die groepen zelf aan te spreken. Als minister van Gelijke Kansen zou u die dialoog met die religieuze leiders en etnische groepen, die hier ook aanwezig zijn, moeten opstarten. U moet alles in het werk proberen te stellen om hen ervan te overtuigen dat dit vooral een barbaarse praktijk is.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar net als mevrouw Van Steenberge ben ik niet helemaal gerustgesteld, als ik hoor dat de cijfers voor Vlaanderen ontluisterend zijn en dat men daar de voorbije jaren toch niet echt regelmatig mee bezig is geweest. Er zijn uiteraard instanties die zich enigszins bezighouden met die problematiek. U verwees naar Amnesty Vlaanderen, maar ik weet niet of we daarin dan alle vertrouwen moeten hebben. Zo is deze organisatie een absoluut tegenstander van een verbod op het dragen van een boerka. Natuurlijk zal ze mutilatie gruwelijk vinden. Daaraan twijfel ik niet, maar we horen ze niet. We horen heel veel vrouwengroepen eigenlijk veel te weinig in het debat over partnergeweld. Dat betreur ik. Dit is echter veel complexer dan partnergeweld. Daarom is het zo moeilijk aan te pakken.

Mevrouw Van Steenberge, u had het over een dialoog met religieuze leiders, maar ik vrees dat het zelfs daarmee niet zal lukken. Dit wordt niet gepredikt door religieuze leiders. Het is precies een ancestrale traditie, die in besloten familiekring wordt gepropageerd en onder sociale druk wordt uitgevoerd. Artsen zouden beter geïnformeerd moeten zijn over dit probleem. Heel de politieke klasse moet zich hierbij betrokken voelen, federaal en Vlaams, of het nu gaat over parlementsleden of over ministers. Minister, uiteraard is er daarin een goede rol weggelegd voor u.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, u stelde daarnet dat de bevoegdheid veeleer bij de minister van Welzijn ligt, en misschien minder bij Inburgering. We moeten echter preventief optreden. Als dit eenmaal is gebeurd, is het voorbij. Dan moet er opvang zijn voor die jonge meisjes. Voor een deel zal dat wel op school kunnen. De CLB's kunnen daar wel een rol in spelen. Dit speelt zich echter af op jonge leeftijd, wat betekent dat er ouderen bij betrokken zijn. Daarom is het misschien ook nodig dat u dit probleem aankaart bij de minister van Inburgering. Als die mensen nog maar pas hier zijn, zijn ze verplicht een onthaal- en inburgeringscursus te volgen. Dat zou de plaats kunnen zijn om het probleem preventief en op voorhand aan te kaarten. Ik denk ook niet dat er een hele les aan moet worden gewijd bij de inburgering, maar we weten uit welke landen mensen hierheen komen. We kunnen daar heel gericht contact over hebben met die groepen. Dat zou meer impact kunnen hebben, helemaal in het begin, wanneer ze ons land binnenkomen, dan jaren nadien. Dan vinden we die mensen niet meer terug. We moeten dat mee in overweging kunnen nemen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, ik kondig aan een motie te zullen indienen. Ik doe dat hier omdat de heer Dehaene mijn interpellatie heeft afgewezen, en ik dus geen motie kan indienen in de commissie Welzijn. Ik zal de beide zaken dan wel verwerken in deze motie.

De voorzitter: Zo zijn wij niet.

Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ook wij zullen een motie indienen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door mevrouw Van Steenberge en door mevrouw Deckx werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de omvorming van hbo5-opleidingen
- 1168 (2010-2011)**

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, minister, geachte leden, momenteel bereiden de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en de secundaire scholen hbo5 Verpleegkunde volop de hbo5-omvormingsdossiers voor. Zoals bepaald in het decreet betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs, en gewijzigd via Onderwijsdecreet XX, hebben de instellingen tot 1 januari 2014 de tijd om hun omvormingsdossier in te dienen. Gezien de beperkte draagkracht, door een beperkte omkadering en beperkte financiële middelen, is dat bijvoorbeeld voor de CVO's een zware opdracht. De diverse pedagogische begeleidingsdiensten voorzien wel in ondersteuning. Eveneens biedt Onderwijsdecreet XX de mogelijkheid om via alternatieve referentiekaders te werken, in afwachting van de ingeschaalde beroepskwalificaties.

De eerste indieningsdatum voor de omvormingsdossiers – namelijk 15 mei 2011 – nadert, zonder dat het uitvoeringsbesluit dat de alternatieve referentiekaders regelt, er is. Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot dit uitvoeringsbesluit? Kan dit nog worden gerealiseerd binnen het vastgelegde tijds kader? Zo niet, wat bent u van plan met de bestaande hbo5-opleidingen? Wanneer zullen de ingeschaalde beroepskwalificaties beschikbaar zijn voor de bestaande hbo5-opleidingen, die jaarlijks ongeveer 25.000 cursisten en dan nog een aantal leerlingen secundair onderwijs tellen? Bent u zich ervan bewust dat, door de voortdurende vertragingen in de uitrol van de kwalificatiestructuur, de CVO's en de scholen opnieuw in de problemen kunnen komen met de voorziene deadline van 1 januari 2014? Hoe zult u hen daarover informeren of eventueel ondersteunen? Zult u voorrang geven aan de kwalificatiedossiers die aansluiten bij de bestaande hbo-opleidingen?

De voorzitter: De heer de Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, de vraag van mevrouw Poleyn is zeer terecht. Ook in het verleden hebben we ons in dit debat gemengd. We zullen met zeer veel belangstelling luisteren naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, geachte leden, ik heb goed nieuws. U weet dat dit lange tijd geblokkeerd was binnen de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), omdat er geen overeenstemming kon worden bereikt om de beroepskwalificaties, en vooral de beroepscompetentieprofielen, over te maken. Eind januari heb ik uiteindelijk, samen met minister Muylers, de mensen van Onderwijs en de mensen van de SERV bijeengeroepen. Dat waren dus heel wat mensen. Er is toen eindelijk een akkoord bereikt over de samenwerking tussen de wereld van het onderwijs en de wereld van de arbeidsmarkt om die competentieprofielen op te stellen. Er zijn procedures en principes afgesproken.

Momenteel bereidt een technische werkgroep met vertegenwoordigers van de beide departementen decretale aanpassingen voor. Het decreet betreffende de kwalificatiestructuur moet immers wat worden aangepast om het akkoord uit te voeren. We hebben dat nodig omdat er ingeschaalde beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties moeten zijn vóór een nieuwe hbo5-opleiding kan starten of vóór een huidige hbo5-opleiding kan worden omgevormd. Dat betekent dat we in principe de mogelijkheid van alternatieve referentiekaders hebben verlaten.

Ik ben me uiteraard zeer goed bewust van de vertragingen en de onduidelijkheid, die niet te wijten waren aan Onderwijs. Ondertussen hebben we dit samen met Werk opgelost. Nu zullen we proberen om samen heel snel de nodige stappen te zetten. Het spreekt vanzelf dat

we voorrang zullen geven aan kwalificatiedossiers die aansluiten bij de bestaande hbo-opleidingen. We hebben ook afgesproken dat ik samen met de minister van Werk de prioriteiten zal bepalen die moeten worden gesteld. De opdrachten zijn gegeven om dat akkoord uit te voeren en volle kracht vooruit te gaan. Ik ben heel blij dat we nu vooruit kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u bevestigt dat er een akkoord is, dat die hindernis nu is genomen. Wel blijf ik enigszins zitten met de vraag naar de timing. De sector heeft van het parlement een timing gekregen. Het is niet de schuld van de betrokken instellingen dat er wat vertraging is. Kan die timing nog worden gerespecteerd? Wat zal worden gedaan om ervoor te zorgen dat dit ofwel wordt uitgesteld, ofwel versneld kan gebeuren?

Ik denk ook dat u niet hebt geantwoord op mijn laatste vraag.

Minister Pascal Smet: Jawel. Die krijgen voorrang.

Wat de timing betreft, we zullen dat bekijken.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik wil vragen dat zo snel mogelijk zou worden meegedeeld wat die nieuwe timing is, en dat dit omvormen haalbaar zou zijn en blijven, vooral voor de bestaande opleidingen.

Minister Pascal Smet: Dat zullen we zeker doen. Absoluut. Ik neem dat zeker mee in overweging.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over eventuele uitwisselingen met scholen in Turkije
- 1178 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een samenwerkingsakkoord met Marokko
- 1183 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, geachte leden, minister, we hebben u al een paar keer aangesproken over een samenwerkingsakkoord met Marokko. Onlangs hebt u dat concreet vertaald. Daarmee zou u leerkrachten en leerlingen willen stimuleren om vaker een uitwisseling te doen met scholen in Marokko. Onze fractie kan dat alleen maar ondersteunen. Uit een internationale studie, die we al meermaals in de commissie hebben besproken, blijkt immers dat jongeren minder open staan voor de multiculturele samenleving, dat ze daar wat meer afwijzend tegenover staan. Ik zal daar niet dieper op ingaan.

Ik denk dat dergelijke uitwisselingen wél een impact kunnen hebben op de attitudes van onze scholieren, zodat ze een positieve houding zouden aannemen ten aanzien van mensen met een andere origine. Ook zou die uitwisseling een bijdrage kunnen leveren aan het doorbreken van taboes bij jongeren over hun eigen herkomst. Ze zou hun een realistische kijk daarop kunnen geven.

Minister, u zult een akkoord afsluiten met Marokko, met het oog op samenwerking tussen Vlaamse en Marokkaanse scholen. Hoewel er steeds meer gemeenschappen ons land binnenkomen, is er toch nog sprake van twee grote gemeenschappen, namelijk de

Marokkaanse en de Turkse. Het lijkt me dat de problemen in de Turkse gemeenschap en met de kijk van Turkse jongeren op die gemeenschap gelijklopend is. Het is dan ook belangrijk ook de perceptieproblemen met betrekking tot de Turkse gemeenschap weg te werken. Samenwerking met scholen in Turkije zou daar ook een positieve bijdrage toe kunnen leveren. Ik weet niet of er vanuit Marokkaanse hoek veel vragen zijn ter zake, maar in Gent krijgen we voordurend dergelijke vragen uit het secundair onderwijs met betrekking tot Comenius, tot uitwisseling. Ook daar staat men dus open voor een samenwerking met scholen. Dat kan een technische school zijn. Dat kan een beroepsschool zijn. Dat kan een school uit het aso zijn. Minister, overweegt u een gelijkaardige overeenkomst af te sluiten met Turkije?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, mijn vraag handelt over het samenwerkingsakkoord met Marokko. Dat zou er onder meer komen omdat onze kindjes op school stout en onverdraagzaam zijn. In de vraag van mevrouw Pehlivan lees ik dat ze te weinig democratische attitude zouden hebben. Ik ben het daar trouwens niet mee eens. Ik vraag me trouwens af hoe het zit met de democratische attitudes van sommige moslimleerlingen in onze Vlaamse scholen, maar dat is misschien een onderwerp voor een ander debat.

We hebben dus vernomen dat er wegens die onverdraagzaamheid en het gebrek aan democratische attitudes bij onze scholieren een samenwerkingsakkoord moet worden afgesloten met de Marokkaanse overheid, om op structurele wijze te voorzien in een uitwisselingsproject met dat land voor zowel leerlingen als leerkrachten. Ik heb ook vernomen dat er zelfs een dienst zal zijn die voor de geïnteresseerde scholen de praktische besommeringen op zich zal nemen. Minister, volgens u moet dat de integratie van bijvoorbeeld Marokkaanse klasgenootjes in het onderwijs ten goede komen. Ook daar heb ik mijn twijfels over. Ik vraag me trouwens af of het samenwerkingsakkoord ondertussen al is ondertekend. We kunnen immers moeilijk stellen dat er momenteel geen probleem is in Marokko: vandaag en gisteren werd er in de Marokkaanse straten stevig betoogd tegen het ondemocratische regime in dat land. Ik vraag me dan af of het zeker op dit moment wel opportuun is om met Marokko een samenwerkingsakkoord te sluiten.

De vraag van mevrouw Pehlivan is volkomen terecht. Er wordt gesteld dat de zogenaamde verdraagzaamheid moet worden gepromoot en dat men in de klassen moet leren leven met andere culturen en nationaliteiten. Dan lijkt het me logisch dat er heel wat meer samenwerkingsakkoorden moeten worden gesloten dan alleen met Marokko. Minister, mevrouw Pehlivan stelt terecht de vraag welk land het volgende zal zijn. Turkije, maar moeten we stoppen bij Turkije? Ik kan nog heel wat landen bedenken waarmee dan een akkoord moet worden afgesloten. In het Antwerpse onderwijs zitten ongeveer 98 verschillende nationaliteiten, dacht ik. Ik vind het belangrijk dat al die leerlingen die schoollopen in het Antwerpse de kans krijgen een uitwisselingsproject te doen met 98 landen. Wat is het volgende?

En waarom werd er nu specifiek voor Marokko gekozen? Wat zijn de objectieve maatstaven om specifiek voor Marokko te kiezen? Wat zijn de belangrijkste en concrete bepalingen van het samenwerkingsakkoord? Welk budget hebt u uitgetrokken om dit allemaal te financieren?

In het kader van de integratie van leerlingen van vreemde afkomst lijkt het me nuttiger om die leerlingen van vreemde afkomst aan te leren wat de waarden en normen van onze samenleving zijn en hen die eigen te maken. Zo krijgen zij op zijn minst de kans om Vlaming onder de Vlamingen te worden en te integreren in onze samenleving. Ik zie een samenwerkingsverband en een uitwisselingsproject met Marokko daar niet veel toe bijdragen. Ik denk dat de omgekeerde manier van werken nuttiger zou kunnen zijn. Wat is uw mening daarover? Ik vermoed dat dit de integratie eerder tegenwerkt dan bevordert.

Ik vraag me ook af waarop u zich baseert om dergelijke uitwisselingsprojecten op poten te zetten. Is er onderzoek geweest waaruit blijkt dat een dergelijke werkwijze een meerwaarde heeft voor de integratie van leerlingen van vreemde afkomst in ons onderwijs? Welk onderzoek was dat dan?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Die uitwisseling met Marokko is een interessant project. Wat zijn echter de objectieve normen van de samenwerkingsakkoorden? Het is voor elke school interessant wanneer een dienst alle praktische beslommeringen regelt. Het is altijd fijn om dat niet zelf te moeten doen. Zij er objectieve maatstaven waaraan die school of klas moet voldoen? Is bijvoorbeeld een tegenbezoek al dan niet verplicht?

Waar begint en eindigt de lijst? Mevrouw Pehlivan vraagt terecht aandacht voor de Turkse scholen en de uitwisseling met Turkije.

U hebt daar nu 7000 euro per jaar voor uitgetrokken. Wanneer dit project een groot succes kent, moet er een herverdeling komen binnen uw budget of moet er budget bij komen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik dacht dat wij al een aantal jaren een twinning hadden met Marokko. Is die al geëvalueerd? Zijn er bepaalde conclusies uit getrokken die u tot dat initiatief hebben aangezet? Wat zult u nu anders doen dan vroeger?

Over welke begrotingspost gaat het? Gaat het over dezelfde als waar de twinning vroeger op stond of gaat het om een nieuw initiatief?

De twinning met Marokko van vroeger was een beetje geïnspireerd op het feit dat elke minister vanuit zijn of haar beleid aan ontwikkelingssamenwerking kan doen. Marokko is echter niet per se een minst ontwikkeld land.

In Vlaanderen is er de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB). Daarin zitten de departementen Onderwijs en Ontwikkelingssamenwerking en het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS). De VVOB wordt structureel meegefinancierd door Vlaanderen. De VVOB is de onderwijsexpert in het zuiden. Ze zijn nu ook bezig met het opzetten van scholenbanden, eigenlijk twinning dus. Gebeurt het project dat u nu opzet, in samenwerking met de VVOB? Zo niet, waarom niet?

Ik vind de idee van contacten van leerlingen van hier met leerlingen van daar wel interessant. Het lijkt me echter wel relevant daar in eerste instantie leerkrachten bij te betrekken, rekening houdend met het debat over de burgerschapsvorming en de cruciale rol die leerkrachten daarin spelen. Hebt u dat ook opgenomen in uw voorstel?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb dezelfde vragen als mevrouw Poleyn.

Minister, tijdens een vraag van de heer De Meyer is erop gewezen dat er een grote divergentie ontstaat tussen de Vlaamse scholen voor wat de financiële middelen betreft. Een aantal scholen moeten allerlei initiatieven schrappen wegens de maximumfactuur. Andere scholen doen dan wel uitstappen naar Marokko en andere landen. Ik denk dat u moet opletten dat er geen favoritisme ontstaat in de behandeling van de scholen.

Waarom Marokko en niet Turkije? Turkije zou misschien een betere keuze zijn. Dan ziet men dat er ook een seculier islamitisch land kan zijn waar hoofddoeken verboden zijn in de scholen. Dat zou interessant zijn voor onze Vlaamse leerlingen.

Ik dacht niet dat de geplande reizen een reactie waren op de studie van ICCS (International Civic and Citizenship Education Study) over democratische attitudes. Ik zou toch niet graag hebben dat er een beleid komt dat telkens reageert op een studie. Studies zouden dan als het ware het beleid aansturen. Een studie kan interessante informatie geven maar het gaat ook

telkens om momentopnames die niet de motor kunnen vormen voor het aansturen van het beleid.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De samenwerkingsovereenkomst die we in het najaar willen afsluiten met Marokko, moet nog worden uitgewerkt. Er is wel al een basis. De universiteit van Antwerpen is getwind met een stad in Marokko. Ook de universiteit van Leuven is actief in de buurt van Rabat. De bedoeling is niet zich te beperken tot de twinning. De bedoeling is om een structurele samenwerking uit te bouwen tussen onderwijs in Vlaanderen en onderwijs in Marokko. Dat is trouwens in ons belang. Een op twee van de Marokkaanse jongeren is jonger dan 25 jaar. We hebben er belang bij dat het onderwijs daar goed is.

Op het niveau van onderwijs zien we een uitwisseling en kennisoverdracht van Vlaanderen naar Marokko. We zien samenwerkingsverbanden tussen universiteiten. Het is de bedoeling dit alles in een ruimer akkoord te gieten.

Sinds 2001 bestaan er al twinningsinitiatieven in Vlaanderen met een beperkt aantal scholen. Het is de bedoeling dat aantal uit te breiden.

Ik heb die verklaring gedaan naar aanleiding van een uitwisselingsproject dat loopt. Het gaat om een school in Brussel die mij en de Marokkaanse ambassadeur heeft uitgenodigd om te gaan kijken hoe een uitwisseling in twee richtingen kan gebeuren.

Ik heb voor Marokko gekozen omdat ik goed naar de minister-president heb geluisterd. Een aantal weken geleden heeft hij gezegd dat we nauwer moeten samenwerken met Marokko. Hij heeft daar een publieke verklaring over afgelegd. Dat lijkt me ook logisch aangezien onze scholen een niet-onbelangrijke populatie leerlingen hebben van Marokkaans-Belgische afkomst. Ik sluit niet uit dat we in een latere fase nog zullen samenwerken met Turkije of andere landen. Turkije maakt echter deel uit van het Europees programma 'Een leven lang leren'. Marokko doet dan niet. Dat betekent dat de uitwisselingen met Turkije gemakkelijker zijn in het kader van het Comenius- of Leonardo da Vinci-programma.

Ook binnen het project Euroklassen kan een Vlaamse school een uitwisseling met een Turkse school opzetten. Dat wil helemaal niet zeggen dat in een tweede fase niet kan worden gekeken naar Turkije.

Sinds 2001 kunnen er twinningprojecten van Vlaamse met Marokkaanse scholen plaatsvinden. Dat kan ook binnen het VVOB-programma scholenbanden, waarnaar is verwezen.

We hebben ook nog andere samenwerkingsakkoorden. De bedoeling is die allemaal te actualiseren. Een van de terugkomende opmerkingen van de leerkrachten van de schooldirecties is dat dit op administratief vlak nogal veel tijd en energie vergt. We willen dit dan ook vereenvoudigen.

Ik denk wel dat dit de integratie kan bevorderen. Al het onderzoek waarover we beschikken, toont aan dat als men respect toont voor de cultuur van migranten, deze mensen zich veel gemakkelijker integreren in het land waar zij wonen. Als ze in Vlaanderen wonen, is hun ankerplaats Vlaanderen. Dan moeten ze Nederlands leren en in onze samenleving opgroeien en volwassen worden. Dat wil echter niet zeggen dat men niet geïnteresseerd moet zijn in waar die mensen vandaan komen. Het beeld dat we daarover hebben, kan daardoor zelfs geactualiseerd worden. Wie elkaars verhalen kent en begrijpt, kan gemakkelijker een toekomstverhaal schrijven. Van alle leerkrachten die daaraan deelnemen, hoor ik dat dit zo is.

In 2009 is er een masterthesis geschreven over racisme en het effect op jongeren die deelnemen aan een twinning. De titel is "Bang om vreemd te gaan? Het effect van een inleefreis naar Marokko op racisme en intergroep angst bij jongeren". Men heeft het effect onderzocht op 71 Vlaamse jongeren. Daaruit blijkt dat zowel het grof racisme als het modern,

subtiel racisme en de intergroep angst tegenover Marokkanen, sterk afneemt als men die reis heeft gemaakt. Men begrijpt beter en men leeft gemakkelijker samen.

Of we dat nu willen of niet, er is een grote groep Marokkaanse Belgen met wie we moeten leren samenleven. Het is dan ook goed te weten waar die mensen vandaan komen en hoe de situatie in hun land van herkomst is.

We gaan dit project verder uitbreiden. Achttien scholen op jaarbasis is inderdaad niet zo veel. We zullen dat samen met Marokko doen. Ik kan daar nu geen cijfer op plakken. Een uitbreiding is echter perfect mogelijk binnen mijn bestaande budget. Ik zal daar dus geen nieuw geld voor nodig hebben. Het gaat om een heroriëntering van de middelen.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan me volledig terugvinden in uw beleid ter zake. U hebt gelijk dat uitwisseling met Turkse studenten gemakkelijker is. Het gaat om een Europese context. Verder hebben zij op financieel vlak meer mogelijkheden op Europees niveau. Mijn vraag is echter of u hen een ruggensteun kunt geven. Er zijn heel wat mogelijkheden, maar veel scholen maken daar te weinig gebruik van.

Als de uitwisseling met de Marokkaanse scholen positief geëvalueerd wordt, kan het project eventueel worden opengetrokken. In het kader van een uitwisseling is de vraag vaak wie dat allemaal zal coördineren. Voor de scholen is die administratieve rompslomp vaak belemmerend om in een uitwisseling te stappen.

Een volgende stap is misschien een uitwisseling met Turkije of een ander land. Ik sta daar volledig voor open.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik vermoed dat de aankondiging van het samenwerkingsakkoord een van de vele voorbeelden is van uw aankondigingspolitiek.

Minister Pascal Smet: Ik vind dat een minister dingen moet aankondigen en ze ook moet doen.

De heer Wim Wienen: U hebt gezegd dat het samenwerkingsakkoord in het najaar zal worden afgesloten. Wat daarin staat, moet dus nog worden uitgewerkt.

Minister Pascal Smet: Hoe kan ik over de inhoud van een samenwerkingsakkoord vertellen wanneer dat nog niet ondertekend is?

De heer Wim Wienen: U hebt dus nog geen samenwerkingsakkoord. U zegt verder ook dat het binnen uw budget kan worden gefinancierd.

Minister Pascal Smet: Ik heb dat in mijn hoofd maar ik kan u dat nog niet vertellen.

De heer Wim Wienen: U hebt dat in uw hoofd maar u wenst ons dat niet te vertellen.

Minister Pascal Smet: Ik heb nog niet met Marokko afgesproken hoeveel geld zij zullen geven.

De heer Wim Wienen: U zegt dat de financiering binnen het bestaande budget gebeurt. Wanneer daar een dienst is die de mensen moet begeleiden, dan is daar personeel voor nodig. Wanneer het effectief gaat over uitwisselingsprojecten, dan kost dat ook geld. U zult er dan met die 7000 euro niet komen. U wenst echter niet het budget mee te delen dat u daaraan wilt spenderen. Dan zal ik u opnieuw moeten ondervragen wanneer het zover is. Ik vind dit wel een eigenaardige manier van werken. Het is duidelijk dat er nog niets concreets is of dat u het parlement daarover niet wilt inlichten.

Ik ben absoluut niet tegen kennisoverdracht en samenwerking van universiteiten. Dat kan nuttig en interessant zijn. Ik vraag me enkel af of dit de integratie ten goede zal komen. Op mijn vraag daarover antwoordt u dat er daarover een masterthesis is geschreven. Het gaat hier

echter over een masterthesis met 71 proefpersonen. Ik ben socioloog van opleiding. Misschien was de sociologie in mijn tijd anders, maar 71 werd toen niet onmiddellijk als een significant aantal gezien voor een studie en een onderzoek. U baseert zich blijkbaar voor uw beleid op een masterthesis over 71 proefpersonen. Wanneer het Vlaamse onderwijsbeleid daarop gestoeld is, dan heb ik daar toch wel vragen bij.

Ik onthoud dat u weinig aan het parlement wilt meedelen. U zegt dat het allemaal in uw hoofd zit, maar wij mogen het niet weten. Ik neem daar akte van.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik heb geen antwoord gekregen op de vraag of de twinning die bestond, al geëvalueerd is. Zo ja, kunnen we die resultaten dan inkijken?

Minister Pascal Smet: Het belangrijkste zijn de administratieve problemen.

Mevrouw Sabine Poleyn: Een aantal jaren geleden is al gezegd dat dat een nogal dubbelzinnig verhaal was. Het loont dan toch ook de moeite om eerst te evalueren vooraleer er een nieuwe samenwerking wordt uitgewerkt.

Het gaat hier over contacten tussen de universiteiten, dus over het hoger onderwijs?

Minister Pascal Smet: Het betreft het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs. Tussen de departementen willen we kennisuitwisseling organiseren.

Mevrouw Sabine Poleyn: Indien er al een soort van memorandum of understanding of een voorlopige draft op papier is, dan zou dat interessant zijn.

Minister Pascal Smet: Wanneer een minister zegt dat hij een samenwerkingsakkoord wil afsluiten, dan zet hij eerst de hoofdlijnen uit. Hij onderhandelt met dat land. Wanneer het akkoord is gesloten, wordt het voorgesteld. Dat is toch altijd zo?

De directie van een school uit Marokko heeft me uitgenodigd om eens te komen kijken. Ik ga daarop in, onder meer na de verklaring van de minister-president over een nauwere samenwerking met Marokko. Dat lijkt me ook interessant vanuit het oogpunt van migratie, integratie en kennisuitwisseling. Ik heb dan ook beslist om te gaan kijken.

De Marokkaanse ambassadeur, die ik toevallig een week daarvoor had gezien en met wie ik daarover had gesproken, was er enthousiast over. Hij is toen ook gekomen. Laten we dat nu allemaal in een goed kaderakkoord gieten, laten we in september naar Marokko gaan met de universiteiten om juist die samenwerking te faciliteren en laten we werken met de kennis die er al is. Dat is toch de normale gang van zaken. Dat weet men op zijn minst waarmee men bezig is.

De heer Wim Wienen: Minister, dat is niet de normale gang van zaken. U weet dat er in het Vlaams Parlement een reglement bestaat, waarin staat dat er niet naar intenties van een minister mag worden gepolst. Dat heeft ook een reden. Maar u pakt in de pers uit met wat u allemaal zult doen. U zegt dat u een samenwerkingsakkoord zult afsluiten met Marokko, met een uitwisseling en dergelijke meer. Als ik u hier dan onder meer vragen stel over de prijs van dat feest, dan antwoordt u dat u het bedrag wel in het hoofd hebt, maar dat ik dat nog niet hoeft te weten. Het is het een of het ander. Ofwel kondigt u iets aan, ofwel niet.

Minister Pascal Smet: Wat heb ik gezegd? Ik heb gezegd dat onze bedoeling een cofinanciering tussen beide landen is. Ik weet ongeveer welk bedrag we daaraan kunnen geven en hoe we dat binnen ons budget kunnen aanwenden. Het zou maar erg zijn als ik dat niet wist.

De heer Wim Wienen: Wacht dan met communiceren over deze materie tot u weet hoe een en ander in zijn werk gaat, welk budget u hebt en hoe u dat praktisch zult uitwerken. Communiceer pas dan!

Minister Pascal Smet: Ik heb het budget! Het zou een probleem zijn als ik nieuw geld nodig had. Ik zeg u dat ik dat binnen mijn budget kan heroriënteren. Alleen de hoogte van het bedrag zullen we bekijken wanneer we de zaak met Marokko hebben uitgeklaard. Dat is toch de normale gang van zaken! U maakt zich druk om niets.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik wil nog even ingaan op het laatste dat de minister heeft gezegd. Minister, het is een interessant idee, maar ik zou toch willen suggereren dat u zeer voorzichtig bent met het administratief kader dat gecreëerd moet worden. Op het vlak van ontwikkelings-samenwerking is het al zo dat een en ander tot versnippering leidt omdat iedere minister initiatieven mag nemen. Ik vraag u dan ook dat u zo goed mogelijk afstemt met het Departement internationaal Vlaanderen of met de minister-president, zodat alles zo coherent mogelijk is met het Vlaams buitenlands beleid.

U hebt ook verwezen naar die masterproof over de impact van de uitwisselingen op de houding en het gedrag van jongeren.

Minister Pascal Smet: Er is nog veel ander onderzoek.

Mevrouw Sabine Poleyn: Het is me om het even om welk onderzoek het gaat. Ik ben ervan overtuigd dat er een positieve relatie is. We kunnen echter niet iedereen uitsturen voor die uitwisseling. We moeten ook al mensen naar Auschwitz sturen. We kunnen onze jongeren niet hele dagen op het vliegtuig zetten – dat is trouwens niet goed voor het milieu. Bij de democratisering en de internationalisering, die op zich ook belangrijk en waardevol zijn, ook in het leerplichtonderwijs, kan de uitwisseling maar één klein aspect zijn. Het moet om veel meer gaan dan die uitwisseling. Ik doe dan ook een oproep om ook in het leerplichtonderwijs werk te maken van een internationalisering.

Minister Pascal Smet: Ik ben het absoluut met u eens. Men kan daar heel veel mee doen. Het zal ook niet de hele school zijn die gaat. De leerlingen die gaan, kunnen er perfect over rapporteren. Dat kan in verschillende lessen: in geschiedenis, aardrijkskunde, de lessen Nederlands, Engels, Frans enzovoort. Tijdens heel wat lessen kan men dat thema daarin verwerken, waardoor men het ook voor jongeren veel aangenamer maakt en men meerdere vliegen in één klap slaat. Ik ben het dus eens met uw opmerking. We gaan dat natuurlijk met iedereen doen. De netten, de koepels gaan trouwens ook mee.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik had een bijkomende vraag over het budget. Ik begrijp dat het herverdeeld wordt. Maar het is dus niet de bedoeling om geld te geven aan scholen?

Minister Pascal Smet: Ja. Dat gebeurt nu ook al voor een deel.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ze kunnen dus niet alleen rekenen op die diensten. Ze krijgen ook een financiële tegemoetkoming.

Minister Pascal Smet: Ik wil een misverstand uit de wereld helpen. We gaan ervoor zorgen dat de administratieve lasten en afspraken zo minimaal mogelijk zijn. Daarna zullen we nagaan wie wat doet, en waar er een maximale ondersteuning kan gebeuren. Het is dus niet mijn bedoeling om nu plots tien of twintig ambtenaren aan te werven om de uitwisseling te organiseren.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Stel dat die scholen alleen maar een beroep kunnen doen op die diensten. Dat is heel aantrekkelijk. Maar dan moeten ze nog vertrekken, ze moeten er nog verblijven. Dat kost ook geld. Als dat voor het leerplicht- en basisonderwijs is, hoe rijmt u dat dan met de maximumfactuur?

Minister Pascal Smet: We hebben heel veel geld extra aan de scholen gegeven. Toen de maximumfactuur werd ingevoerd, hebben de scholen enorm veel extra middelen gekregen.

De heer Boudewijn Bouckaert: De scholen zullen zelf een groot deel van die kosten verhalen.

Minister Pascal Smet: Dat is een gedeelde kost.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik kan me inbeelden dat het voor heel veel scholen interessant zou zijn.

De heer Boudewijn Bouckaert: Hoe gebeurt de selectie? Op basis van projecten?

Minister Pascal Smet: We hebben nu achttien scholen die dat per jaar doen. De scholen die het weten en zeggen dat ze geïnteresseerd zijn, doen daar een beroep op. Ze betalen dat zelf. Ze kunnen dat ook betalen. Bovendien organiseren ze er ook activiteiten rond. Het gaat om een totaalprogramma, ook met de ouders. Dat is niet even meegaan met een toeristische reis.

De heer Boudewijn Bouckaert: Is het bekend wie er gaat?

Minister Pascal Smet: U kunt die lijst opvragen. Ik weet het niet van buiten. Wie eerst komt, eerst maalt.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik had gevraagd naar die objectieve criteria.

Minister Pascal Smet: Ik denk dat het ‘eerst komt, eerst maalt’ is.

De heer Boudewijn Bouckaert: ‘First come, first served’.

Minister Pascal Smet: Ik zeg het in het Nederlands, en dan doet hij het nog eens over in het Engels. (*Gelach*)

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik denk dat een samenwerking met gelijk welk land heel interessant is voor de schoolgaande jeugd. Ik verwijs naar mijn eigen gemeente. Ik weet dat ik dat niet te dikwijls moet doen, maar ik zie dat bij ons ook de lokale overheid een belangrijke rol kan spelen in dergelijke initiatieven. We hebben al jarenlang een stedenband met Santo Tomás in Nicaragua. Om de twee jaar gaan scholieren van het vijfde middelbaar naar Nicaragua. Ze doen daar ook aan ontwikkelingssamenwerking. De budgetten worden door de jongeren bijeengebracht door het organiseren van allerlei initiatieven. Nadien is er ook een naverwerking van de reis. Op die manier wordt het grootste deel van het bedrag verzameld. Ik denk dat het een voorbeeld zou kunnen zijn van good practices.

De commissieleden die zouden twijfelen aan het nut van een dergelijke reis, nodig ik uit om naar Mol af te zakken en met de jongeren in gesprek te gaan. Ik kan u vertellen dat ze allemaal even enthousiast zijn over de leerrijke en tegelijk amusante belevenis.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Het kader is het Vlaamse convenant tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid. De gemeenten kunnen een convenant afsluiten in verband met gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en daar een stedenband in opnemen. Dan kan het onderwijs binnen die stad of gemeente daaraan deelnemen. Eigenlijk is dat al een structuur die bestaat. Dat is misschien een kanaal dat u kunt gebruiken om het eenvoudig te houden.

Minister Pascal Smet: We willen alles in een mooi kader gieten zodat het gemakkelijker is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stijging van het aantal Nederlandse studenten in Vlaanderen
- 1206 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de instroom van studenten uit Nederland
- 1245 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stijgende instroom en ondermaatse studeerprestaties van Nederlandse studenten
- 1252 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de slaagkansen van Nederlandse studenten in het Vlaamse hoger onderwijs
- 1267 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, minister, collega's, er zijn vier vragen over hetzelfde onderwerp. Dat komt voor een deel door het nieuws dat we daarover ontvangen hebben. Daarnet hadden we het over studenten die vanuit Vlaanderen naar het buitenland gaan. Nu is het de omgekeerde beweging: heel veel studenten komen vanuit Nederland naar Vlaanderen.

Ik wil dit vanuit een open perspectief bekijken. We staan voor een internationalisering van ons hoger onderwijs. Het feit dat buitenlandse studenten de weg naar Vlaanderen vinden, is op zich goed. Rationalisering is hier belangrijk. We kunnen echter wel een aantal kritische randbemerkingen maken. Ik vraag me af of dit wel is wat we beogen en of dat een garantie is op kwaliteit.

Wat momenteel aan de hand is, is voor een deel een negatief gevolg van wat zich in Nederland afspeelt. Ik vraag me af of we hier niet kunnen spreken over communicerende vaten. Het vroegere gezegde 'Als het regent in Parijs, dan druppelt het in Brussel' zou men nu als volgt kunnen parafraseren: 'Als het regent in Den Haag, dan druppelt het in Antwerpen'. Ik wil de andere universiteiten niet voorbijsteken. Het geldt echter vooral in Antwerpen.

Minister, dat ons onderwijs hoogstaand is, is goed. We hebben een goed universitair en hoger onderwijs, met een lage drempel qua toegankelijkheid. Dat is op zich zeer goed. Dat dreigt echter te zorgen voor een aantal problemen doordat buitenlanders deze opportuniteiten aangrijpen.

Nederland en Vlaanderen vormen een Nederlandstalig gebied. Vanuit mijn interessesfeer als Groot-Nederlander heb ik daarover alleen maar positieve gedachten. Over wat nu gebeurt, heb ik echter wel enkele kritische bemerkingen.

We stellen vast dat er in Nederland een zeer strak beleid wordt gevoerd met betrekking tot universiteiten en hoger onderwijs. Het systeem van toegangsexamens bestaat er al zeer lang. De huidige regering heeft toch een aantal besparingsmaatregelen uitgevaardigd, waardoor de toegankelijkheid niet meer zo evident is. Door geplande besparingen in Nederland zou de studiekost voor een tweede master om en bij de 14.000 euro kunnen bedragen. Men denkt er ook aan om studievertraging te beboeten. Het collegegeld zou op die manier wel eens tot 5000 euro kunnen oplopen. Dat is ook de reden waarom steeds meer studenten vanuit Nederland de weg naar Vlaanderen zoeken. Het probleem geldt al langer voor, dacht ik, de artsopleiding, of toch zeker voor de studierichtingen waarvoor in Nederland een numerus clausus bestaat.

Minister, ik heb enkele vragen over de repercussies daarvan voor onze Vlaamse universiteiten, vooral voor wat de financiële draagkracht betreft. Ik dacht dat het collegegeld dat buitenlandse studenten in Vlaanderen moeten betalen 570 euro bedraagt. De commissievoorzitter heeft het in zijn vraag over 557 euro. Ik neem aan dat hij dichter bij de bron staat dan ikzelf. In ieder geval is het bedrag veel lager dan in Nederland, en toch zeker in vergelijking met de situatie die zich nu in Nederland aandient.

Hoe is de evolutie van de instroom van Nederlandse studenten aan de Vlaamse universiteiten? Ik wil me hier vooral focussen op de financiële weerslag op de universiteiten en, bij uitbreiding, op de Vlaamse overheid. Zijn er cijfers beschikbaar over de slaagkansen van de overwegend Nederlandse studenten die naar onze Vlaamse universiteiten komen?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, minister, het is een goede zaak dat verschillende mensen in deze commissie het probleem van de beslissingen die men in Nederland wenst te nemen en de repercussies ervan voor ons hoger onderwijs op de agenda hebben geplaatst. Het is natuurlijk een vreemd debat. We leven in Europa: vrijheid van verkeer, vrijheid van mensen. In die zin is het natuurlijk raar als men dergelijke dingen meemaakt in een van onze buurlanden. Dat heeft allicht ook te maken met het feit dat we dezelfde taal spreken. Toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van ons Vlaams hoger onderwijs staat voorop, en dat willen we ook zo houden.

Hebben we schrik van die toevloed? Ik denk het niet. Wel is het belangrijk dat we zeer goed kunnen inschatten wat de gevolgen van dergelijke maatregelen van een buurland kunnen zijn op ons eigen hoger onderwijs.

De maatregel is nieuw. Als men echter wat vragen stelt, zeker in de regio waar ik woon, dan stelt men snel vast dat er al verschillende jaren een toename is van Nederlandse studenten. Er zijn ook een aantal universiteiten die dat ook melden. Ze stellen zich ook vragen over hoe ze daarop moeten anticiperen.

Minister, u had me wat uitgedaagd door in de krant te zeggen dat u wel zou zien wat u zou doen als het probleem zich voordoet. Als volksvertegenwoordiger wil ik dan toch wel eens horen wat u te zeggen hebt. Brengt de mogelijke overstap van Nederlandse studenten naar Vlaanderen het eigen systeem van numerus clausus voor bepaalde richtingen niet in gevaar? Is een van de mogelijke denkpistes dat het systeem van numerus clausus voor bepaalde richtingen herdacht kan worden als de toestroom van Nederlandse studenten plots abnormaal groot zou worden? Voor bepaalde richtingen vermoedt men dat. Bestaat het gevaar niet dat vooral zwakkere studenten hun kans komen wagen aan Vlaamse universiteiten, met alle mogelijke gevolgen van dien voor de kwaliteit van het eigen hoger onderwijs? Ze moeten verschillende toegangsexamens doen. Degenen die niet slagen, beslissen dan naar Vlaanderen te komen. Het blijkt toch ook dat Nederlandse studenten veel mobieler zijn dan de Vlaamse. We hebben nog steeds een beetje de kerktorenmentaliteit. Voor een Limburger is Gent soms het einde van de wereld. Dat geldt nu niet voor mij persoonlijk. Studenten zijn hier echter wel veel minder mobiel. In de eigen regio toont het succes van de richting Rechten dat ook aan. Limburg is niet zo ver verwijderd van Leuven.

Zal een grote instroom van Nederlandse studenten invloed hebben op de prijzen van de universitaire opleidingen in Vlaanderen? De Vlaamse overheid bepaalt immers per student een bedrag voor alle studenten, dus ook voor de Nederlandse. Als ik me niet vergis, is dat 570 euro. Dat is een vrij laag bedrag. Dat is ook de reden waarom we een vrij toegankelijk hoger onderwijs hebben. In een eerste reactie gaf u aan dat u wel zou zien als die plannen in Nederland worden uitgevoerd. Als ik goed heb gelezen, is het de bedoeling dat het Nederlands kabinet tegen de zomer de plannen voorlegt aan het Nederlandse parlement. Is het dan niet zinvol om al vooraf denkpistes te onderzoeken? We weten dat er vandaag al een grote toestroom is van Nederlandse studenten. Allicht beschikt u over informatie van alle

Vlaamse universiteiten hoe zij daarnaar kijken. Op hoeveel buitenlandse studenten wordt een gemiddelde opleiding aan een Vlaamse universiteit financieel geraamd?

De heer Boudewijn Bouckaert: Er is een vraag gesteld over de slaagkans van de Nederlandse studenten. Het blijkt dat die de afgelopen twee academiejaren gemiddeld 10 procent bedraagt in de opleiding Diergeneeskunde van de Universiteit Gent. Dat is ook de beste opleiding Diergeneeskunde in Vlaanderen: er is er maar een. Over de hele instelling ligt dat, met uitzondering van de opleiding Geneeskunde, tot vijf keer zo hoog. Met die 10 procent scoren de Nederlanders even zwak als studenten die hier uit het beroeps-, technisch of kunstonderwijs komen. Ook dat is een drama.

Ook de Universiteit Antwerpen (UA) stelt vast dat de Nederlandse studenten ondermaats scoren. Uit de cijfers van de afgelopen vijf jaar blijkt dat net niet de helft zijn studie tijdens de bachelorjaren stopzet. Voor Vlamingen ligt dat rond het kwart. Dat is een beduidend verschil.

In Nederland gelden strenge criteria, waaronder de resultaten in het middelbaar onderwijs, om aan bepaalde opleidingen te mogen beginnen. Studenten die door deze strenge selectie uit de boot vallen, wagen hun kans dikwijls hier. Het gaat niet alleen om een financiële barrière. Er zijn ook inhoudelijke selectiecriteria. Als ze daar niet aan die criteria voldoen, komen ze naar hier.

Ze hebben dikwijls niet de juiste ingesteldheid: hun verwachtingen van de opleiding stroken niet met de realiteit en ze durven zich al eens mispakken aan de werklast. De Vlaamse universiteiten zijn wel wat klassieker ingesteld en leggen een grotere examenlast op aan de studenten.

Een laatste belangrijke oorzaak is het feit dat Nederland een besparingsbeleid voert, en de komende jaren dus niet failliet zal gaan. Als de bezuinigingen in Nederland worden doorgevoerd, kan het collegegeld daar tot 5000 euro per jaar oplopen. In Vlaanderen is dat slechts 557 euro. We gaan niet discussiëren over het bedrag. Het zou kunnen dat het 570 euro is. Ik zou het eigenlijk kunnen natrekken: gisteren kreeg ik een brief van mijn universitaire administratie met de mededeling dat aan mijn Mundusstudenten die amper drie maanden aan de universiteit blijven, het tarief van een heel jaar wordt aangerekend. Het argument was dat de software om het tarief voor drie maanden te berekenen, niet voorhanden is. Als argument kan dat tellen.

De keuze is dan snel gemaakt. Dit bracht journalist Guy Tegenbos van De Standaard in zijn opiniestuk van 8 februari tot de volgende conclusie: “Suggesties om zachte of hardere vormen van selectie voor het hoger onderwijs door te voeren, gekoppeld aan een verbetering van de voorbereiding van die jongeren, eventueel via overgangsopleidingen, worden al jaren afgeblokt in Vlaanderen door verouderde opvattingen over de democratisering van het onderwijs. De toevloed van Nederlandse jongeren kan misschien het inzicht leveren. (...) Misschien kan dat de Vlaamse politieke en onderwijswereld overhalen om een zekere selectie bij de toegang tot het hoger onderwijs in te stellen, gekoppeld aan een betere voorbereiding van jongeren die we nu verwaarlozen en met een handicap aan het hoger onderwijs laten beginnen. De Vlaamse én Nederlandse jongeren en onze universiteiten en hogescholen zouden erbij winnen.”

Minister, in het licht van deze uiteenzetting had ik graag een antwoord vernomen op de volgende vragen. Wat zijn uw plannen indien deze grote instroom van Nederlandse studenten zou aanhouden, dit in het kader van “gouverner, c’est prévoir”? Gaat u akkoord met de stelling dat een zekere selectie bij de toegang tot het hoger onderwijs noodzakelijk is voor de kwaliteitsverhoging in het hoger onderwijs en ook voor het tegengaan van de verspilling van middelen?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, de problematiek is al heel grondig toegelicht. Ik zal dus kort zijn.

In Nederland zijn de criteria om toegang te hebben tot bepaalde hogere opleidingen, strenger dan hier. Ook vallen een aantal studenten er uit de boot door de numerus clausus. Bovendien zullen de door de Nederlandse overheid aangekondigde drastische besparingen ook wel gevolgen hebben. Door dit alles stijgt het aantal Nederlandse studenten hier. Op zich vind ik het heel positief dat er een internationaal gezelschap is aan onze hogescholen en universiteiten. Dat is zeer leerrijk voor de studenten. Wat me echter zorgen baart, zijn de heel lage slaagpercentages. Zowel de Universiteit Gent als de Universiteit Antwerpen klaagt daarover. Ook wordt geklaagd over het feit dat de Nederlandse studenten ook in groten getale vroegtijdig afhaken.

Blijkbaar is er toch ook wel een behoorlijk verschil qua inschrijvingsgeld. De heer Van Dijk gewaagde van 570 euro. Ik dacht dat het 557 euro was, maar dat zal het verschil niet maken. Minister, ik sluit me aan bij de vragen van de collega's. Hebt u overleg gehad met de rectoren van de Vlaamse universiteiten en de beheerders van de hogescholen over deze problematiek? Kunt u daar desgevallend de conclusies van meedelen? Welke maatregelen kunt u in samenspraak met het hogeronderwijsveld nemen om een meer kwalitatieve instroom te krijgen, maar eventueel ook om de slaagkansen van die studenten te vergroten? Plant u eventueel ook een overleg met uw Nederlandse collega's over deze problematiek?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, geachte leden, ik heb daar nog niet expliciet over overlegd met de rectoren, omdat we dat momenteel nog niet echt nodig vinden. Dat zal dadelijk ook blijken uit de cijfers. Mijn Nederlandse collega bevoegd voor het hoger onderwijs, heb ik ondertussen al een paar keer ontmoet. Ik heb hem daar ook al even iets over gezegd. Ik heb ondertussen ook aan mijn administratie gevraagd alles eens goed in kaart te brengen. De Nederlandse regeling verschilt immers enigszins van de onze. Het gaat niet alleen over het inschrijvingsgeld. Studenten krijgen er ook beurzen en gratis openbaarvervoerkaarten. Er moet dan ook een totaalvergelijking worden gemaakt, waarbij men zich niet alleen toespitst op het studiegeld of het inschrijvingsgeld.

Op dit moment is de evolutie van het aantal Nederlandse studenten in Vlaanderen niet zo groot dat ze de verhoudingen tussen Nederlandse en Vlaamse studenten drastisch zou wijzigen. Uiteraard volgen we dat. Ik geef zo dadelijk de cijfers. Ik wil er wel op wijzen dat we daar al over hebben gesproken tijdens ons voorzitterschap. Ik heb dat al eerder gezegd. Ik herinner u eraan dat Oostenrijk en Duitsland een gelijkaardige problematiek kennen, net als de Franse Gemeenschap en Frankrijk. Het Europees Hof van Justitie heeft al uitspraken gedaan over opleidingen waaraan quota zijn verbonden, dus opleidingen met een toelatingsexamen. De vraag is in welke mate de toegang kan worden beperkt. Het Hof heeft bevestigd dat in principe het vrij verkeer van personen en diensten geldt, maar dat in bepaalde omstandigheden wel beperkende maatregelen kunnen worden genomen. Het ging over een heel specifieke context, bijvoorbeeld indien het nationale gezondheidsstelsel in gevaar zou komen of er een drastische wijziging zou zijn in de verhoudingen tussen kwaliteit en aantal studenten. Dat moet echter voort worden bekeken. Het gaat immers over een prejudiciële vraag. Een Belgische rechtbank zal een uitspraak moeten doen. We staan dus in contact met Oostenrijk en Duitsland over de uitdagingen die er zijn in het grenslandverkeer.

De cijfers tonen aan dat het aandeel van de Nederlandse studenten aan de Vlaamse universiteiten op vijf jaar tijd met ongeveer 1 procentpunt is gestegen. In 2005 bedroeg het aandeel Nederlandse studenten aan de Vlaamse universiteiten iets meer dan 2 procent, terwijl dat in dit academiejaar iets meer dan 3 procent is.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is het percentage van het totale aantal Vlaamse studenten.

Minister Pascal Smet: Inderdaad.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is wel veel.

Minister Pascal Smet: Alles is relatief. De universiteiten hadden in 2005 75.054 studenten, waarvan 1608 Nederlanders, of 2,14 procent. In 2009 hadden ze 86.417 studenten, waarvan 2666 Nederlanders, of 3,09 procent van de hele populatie. Er is dus een jaarlijkse stijging van ongeveer 10 procent.

De heer Boudewijn Bouckaert: De referentie is dus het totale aantal studenten, niet de Nederlandse studenten? Dat is iets heel anders.

Minister Pascal Smet: Dan nog is het relatief. Ik zal de cijfers aan het verslag laten toevoegen (zie [bijlage](#)). Bij de hogescholen was het aandeel 1,06 procent in 2005 en 1,65 procent in 2009. Nemen we de totaliteit van het hoger onderwijs, dan is er een stijging van 1,58 procent naar 2,25 procent.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is een stijging met 50 procent.

Minister Pascal Smet: Een stijging van 1 naar 2 is ook een stijging met 100 procent.

De cijfers zijn dus nog niet van dien aard dat we in paniek moeten raken of drastische maatregelen moeten nemen. Dat betekent niet dat er geen stijging zou kunnen zijn, indien er nu beslissende maatregelen worden genomen die een significante impact hebben op de totaliteit van het onderwijsbeleid. De vraag is of die stijging ook niet maar één of twee jaar aanhoudt. Als studenten zien dat het niet lukt of dat het inderdaad niet zo gemakkelijk is, zal dat cijfer wel snel dalen. We moeten ons ervoor hoeden te snel maatregelen te willen nemen.

Mevrouw Heeren, u hebt gevraagd op hoeveel buitenlandse studenten een gemiddelde opleiding aan een Vlaamse universiteit financieel wordt geraamd. Ik kan u meedelen dat in het academiejaar 2008-2009 in totaal zo'n 4,7 procent van de studenten in de financierbare opleidingen van het Vlaams hoger onderwijs een vreemde nationaliteit had. We kunnen er ruwweg van uitgaan dat zij een gelijkaardig deel van de onderwijsfinanciering voor hun rekening nemen, aangezien tot op heden geen enkele instelling de 2 procentnorm overschreed voor de financierbaarheid van studenten die niet behoren tot de Europese Economische Ruimte (EER).

Indien het voorstel 'Ruim baan voor talent' in Nederland wordt uitgevoerd, dan kan dat een effect hebben op Vlaanderen. We mogen dat niet ontkennen. Het is momenteel echter voorbarig ons uit te spreken over de mogelijke grootte van die impact. Het is niet aan ons om nu het Nederlandse voorstel te bespreken. De Nederlanders bevinden zich immers nog volop in het debatstadium over dit onderwerp en over wijzigingen. Ik wil echter duidelijk stellen dat de kwaliteit van het Vlaams hoger onderwijs niet afhankelijk kan en mag zijn van een kleine minderheid Nederlandse studenten die hier colleges komen volgen.

De cijfers geven ook aan dat het studierendement van Nederlandse studenten in Vlaanderen vooral problematisch is in hun eerste jaar aan de universiteit. Met een gemiddeld studierendement van net onder de 50 procent blijkt de Nederlandse instroom afgetekend zwakker te presteren dan de niet-Nederlanders, die een studierendement halen van rond de 67 procent. Instroombeperking voor een specifieke groep is echter niet wenselijk of mogelijk vanwege EU-regelgeving. We merken dat de kloof na het eerste jaar veel minder groot wordt. In de hogescholen is er nauwelijks verschil in studierendement tussen Nederlanders en niet-Nederlanders.

Studievoortgang wordt in het Vlaams hoger onderwijs opgevolgd via twee beleidsinstrumenten. Enerzijds regelt het leerkrediet de financierbaarheid van de student. Anderzijds biedt het Flexibiliseringsdecreet de instellingen de mogelijkheid om studievoortgangmaatregelen in te voeren. Het systeem van leerkrediet zorgt ervoor dat studenten die langdurig ondermaats presteren, niet meer worden gefinancierd door de Vlaamse overheid. Die studenten kunnen ook in Vlaanderen worden verplicht een hoger

inschrijvingsgeld te betalen, of kunnen zelfs worden geweigerd door de instellingen. Studenten die volgens objectieve criteria ondermaats presteren, kunnen bovendien door de instellingen worden aangesproken, in het kader van studievoortgangsbewaking. Indien de ondermaatse prestaties nadien aanhouden, kan de volgende inschrijving van een student eventueel worden geweigerd. Die maatregelen zijn voor alle studenten gelijk, of ze nu Vlaming of Nederlander zijn. Het systeem van leerkrediet vertoont op die manier wel wat gelijkenissen met het voorstel dat nu in Nederland circuleert, namelijk dat met betrekking tot de 'langduurstudenten', zoals men ze in Nederland noemt. Daarbij stelt men die studenten financieel verantwoordelijk voor hun studievertraging.

Voor alle duidelijkheid, het voorstel in Nederland handelt over een Wet verhoging collegegeld langstudeerders. Het gaat hier dus over een verhoging van het studiegeld voor een zeer specifieke groep van studenten. We moeten dus oppassen in dit debat. Samengevat wil men studenten hoger studiegeld aanrekenen indien zij meer dan één jaar studievertraging oplopen. Laten we niet vergeten dat we, naast deze bestraffende maatregelen, ook nog een aantal sturende en stimulerende instrumenten hebben in onze instellingen.

Dan was er de vraag van de heer Bouckaert over die fameuze proef. In het verleden heb ik al gezegd dat we tegen een hakbijlproef zijn. Op 20 januari heb ik alle rectoren ontmoet. We hebben daar nog eens opnieuw over gesproken. Er is afgesproken dat zij een voorstel zouden doen. We hebben ook duidelijk afgesproken dat we dat koppelen aan de hervorming van het secundair onderwijs. Voor hen was dat ook een mooi moment om een eventuele wijziging daaraan te koppelen. Er zijn verschillende mogelijkheden: een propedeusejaar is mogelijk, net als een ruim assessment, en dat niet alleen op kennis, maar ook op vaardigheden en attitudes, met de vraag in welke mate studenten leren en studievoortgang kunnen boeken. Er zijn nog andere mogelijkheden. De voor- en nadelen worden in kaart gebracht. In functie daarvan zullen we dat inpassen in onze grondige hervorming van het secundair onderwijs. Dat is ook logisch: bij die hervorming hebben we het over het keuzerijp maken van kinderen en over het inzetten van een voortdurende studiebegeleiding.

Het financieringsdecreet voor het hoger onderwijs voorziet in een klikstelsel voor de variabele onderwijsgedeelten, gebaseerd op de evoluties van het aantal opgenomen studiepunten tot 2014 en het aantal financieringspunten vanaf het begrotingsjaar 2015. Indien het aantal opgenomen studiepunten met meer dan 2 procent stijgt, dan wordt ook het bedrag van dit variabel onderwijsdeel met 2 procent verhoogd. Onder bepaalde voorwaarden kan er overigens ook een negatieve klik worden toegepast.

Uit de cijfers van de voorbije vijf jaar blijkt dat de Nederlandse studenten verantwoordelijk zijn voor een stijging van de actief opgenomen studiepunten met 0,83 procent. Rekening houdend met het feit dat de stijging van het totale aantal opgenomen studiepunten aan de Vlaamse universiteiten in diezelfde periode, iets meer dan 12 procent bedroeg, kunnen we concluderen dat zij een veeleer kleine bijdrage leveren aan de algemene stijging van ons hogeronderwijsbudget. Overigens, het juiste cijfer voor het studiegeld is 564,30 euro voor niet-beursstudenten. Voor de bijna-beursstudenten is dat 376,20 euro en voor de beursstudenten 55 euro.

Vlaanderen kent momenteel geen opleidingen waarvan de toegang wordt beperkt door een numerus clausus. Wel zijn een aantal opleidingen toegankelijk na een toelatingsproef. Iedereen die slaagt voor die proef, wordt daadwerkelijk toegelaten. In die zin is er geen onderscheid tussen Vlaamse en Nederlandse studenten. We kunnen dat overigens ook niet doen op basis van nationaliteit.

Voorzitter, ik stel voor dat ik de gedetailleerde cijfers aan het verslag laat toevoegen. Moraal van het verhaal: we blijven waakzaam, maar op dit moment is er geen reden tot paniek. We blijven dit volgen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Minister, er is inderdaad geen reden tot paniek, maar wel tot alertheid. Ik wil u eraan herinneren dat er een paar weken geleden een actuele vraag is gesteld over Nederlandse scholieren. Daaruit is gebleken dat er heel veel Nederlandse scholieren zijn die in Vlaanderen wonen. Er moeten dus misschien nog wat correcties zijn wat het aantal Nederlanders betreft. Het zullen er wat minder zijn, maar ze maken daar ook deel van uit, denk ik.

Minister, u hebt een punt: we moeten het Nederlandse debat niet voeren. Met het oog op de hervorming van het secundair onderwijs moeten we echter heel wat aandacht blijven hebben voor de doorstroming naar het hoger onderwijs, zowel naar het niet-universitair als naar het universitair onderwijs. Het is niet omdat men iedereen maar toelaat dat men een goed beleid voert. Elk jaar dat een student moet overdoen, heeft een aanzienlijke kostprijs, zowel voor de student als voor de gemeenschap.

Mijnheer Bouckaert, legio professoren zeggen tegen eerstejaarsstudenten dat die eens links en rechts van hen moeten kijken, want dat maar een van hen gedrieën het jaar erop in het tweede jaar zal zitten. Dat is enigszins bij de haren getrokken. Ik vind dat een verspilling van geld. Een goede oriëntatie, ook richting hoger onderwijs, is belangrijk. Laten we wat er in Nederland gebeurt, wel met argusogen bekijken. Nogmaals, mijn hoofdteur blijft dat Vlaanderen en Nederland burens en bondgenoten zijn, en dat we ook ter zake de dialoog met elkaar moeten blijven aangaan.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister, het antwoord was duidelijk. We moeten alert zijn. Dat zullen we samen met u zijn. Het is ook belangrijk dat de universiteiten zelf tijdig – dus niet in september – signalen geven aan het beleid, in de mate dat er kan worden bijgestuurd. We leven immers natuurlijk in het Europa van de 27, met een vrijheid van personen en goederen. Alles heeft zijn grenzen. Toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit staan voorop in ons hoger onderwijs. We moeten die dingen kunnen bewaren. Betaalbaarheid is ook belangrijk. In die zin vind ik het een zeer vreemde beweging. Universiteiten die zich situeren aan de grens, zullen daar vlugger mee worden geconfronteerd dan andere. Er zijn echter ook voorbeelden van het tegendeel. Ik verwijs naar het dossier van onze transnationale universiteit, naar de samenwerking in Limburg met Maastricht, waarmee we veel positieve ervaringen hebben. Het is dus niet allemaal kommer en kwel.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het stemt me tevreden dat er eindelijk werk wordt gemaakt van een oplossing voor het probleem van de ongecontroleerde instroom in de universiteiten. Minister, u weet dat die problematisch wordt, zeker in een aantal richtingen. Men kan er de kwaliteit van het onderwijs niet meer handhaven, omdat de groepen erg groot zijn. Een substantieel aantal studenten blijkt zeer slechte uitslagen te behalen. Die studenten hadden daar eigenlijk nooit mogen zitten. Er zou een betere toeleiding van studenten moeten plaatsvinden. De discussie daarover zal wellicht een combinatie van maatregelen zijn. Ik ben blij dat wordt afgestapt van de idee dat democratisering betekent dat men veel studenten aan de universiteit heeft en daarvoor een soort sociaal certificaat van immersie haalt. De kwaliteit van het onderwijs moet centraal staan.

Er is ook een conferentie geweest over het onderwijs en Europa. Uit de uiteenzetting van professor Van den Bossche van de universiteit van Antwerpen over Europees recht bleek dat hoge inschrijvingsgelden voor vreemde studenten ook uit budgettaire overwegingen niet worden aanvaard door de Europese rechtspraak. De universiteit van Antwerpen doet trouwens een heel aantal inschrijvingsgelden terugbetalen. Ik denk dat we dit debat in Europa moeten voeren.

De Vlamingen betalen hun hoger onderwijs via de belastingen. Dat kan ook gebeuren via studiegelden. Dat heeft zijn voor- en nadelen. We merken in Europa echter een trend tot een verhoging van de collegegelden. Ik denk dat men op Europees vlak het principe van gelijke

betaling ter discussie moet stellen. Zo niet, zullen de landen die onderwijs via de belastingen betalen zoals Vlaanderen, omwille van de toestroom van buitenlandse studenten, hun collegegeld moeten verhogen, wat ik geen goede motivering zou vinden.

Het lijkt me heel billijk dat men aan vreemde studenten, die niet via de belastingen bijdragen aan de financiering van het onderwijs, iets bijkomends vraagt. Als ik als niet-Gentenaar het Gravensteen bezoek, moet ik daarvoor betalen, terwijl Gentenaars dat niet hoeven te doen. Zij financieren via hun gemeentebelastingen het Gravensteen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, u zegt dat we nog niet moeten panikeren en dat u dit dossier opvolgt. Ik heb daar dan ook niets aan toe te voegen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het hoge aantal klachten bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen - 1239 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Het aanvechten van examenresultaten is een recht van elke student, en tegenwoordig maken steeds meer studenten er gebruik van. Er is sprake van een opwaartse trend. In 2005 waren er nog maar 48 klachten, in 2010 waren dat er al 142.

De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangbeslissingen biedt studenten van hogescholen en universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap een onafhankelijke rechtsbescherming bij geschillen over studievoortgangbeslissingen.

De resultaten verbazen mij niet helemaal. In het zwartboek discriminatie gepubliceerd door het Platform Allochtone Studenten en de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) in januari 2010, werd al gewezen op het fenomeen van oneerlijke behandeling en discriminatie in het hoger onderwijs.

Uit het jaarverslag 2009 van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangbeslissingen blijkt nu dat maar liefst vier op de tien studenten foutief werden beoordeeld. Dat is bijna de helft. De meeste klachten komen uit de provincies Antwerpen, gevolgd door Oost-Vlaanderen. In Brussel liggen de cijfers het laagst.

Het is opvallend dat het merendeel van de klachten van studenten komen die welbepaalde richtingen studeren. Op de hogeschool zijn dit de richtingen handelswetenschappen en onderwijs. Op de universiteit geldt dit voor rechten, notariaat en criminologie.

De macht van de professor is in sommige gevallen zeer groot. Heel wat studenten hebben vaak niet de moed om daartegen in te gaan. Ik heb gesproken met een aantal studenten die bevestigen dat ze niet weten wat de gevolgen zouden zijn indien ze daartegen in zouden ingaan.

In heel wat hogescholen en universiteiten geven lectoren en professoren les over de verschillende schooljaren heen. Dat de resultaten en de schoolloopbaan van studenten afhankelijk zijn van de willekeur of het humeur van de docent is vanzelfsprekend onaanvaardbaar. Het is belangrijk dat er een onafhankelijk orgaan bestaat dat kan optreden in geval van oneerlijke behandeling. Het prijskaartje dat daaraan verbonden is, is op zich ook een vorm van oneerlijke behandeling. Studenten die zich geen advocaat kunnen veroorloven, moeten zelf instaan voor de verdediging van hun dossier.

Minister, kunt u verklaren waarom de cijfers voor bepaalde provincies en richtingen veel hoger zijn dan voor de andere provincies en richtingen? Welke conclusies trekt u uit de cijfers? Is er zoals vermeld in het zwartboek sprake van willekeur bij docenten? Welke acties zult u ondernemen om deze cijfers in de toekomst te doen dalen?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Het feit dat het aantal klachten stijgt, is misschien niet zo slecht. Dat betekent dat studenten mondiger worden en proberen om via een hogere instantie gelijk te krijgen. Ik vermoed dat dat gebeurt nadat ze hun examen hebben kunnen inkijken.

Minister, vier op tien studenten zouden foutief worden beoordeeld. Ik ben benieuwd naar uw antwoord. De vraag is wat de oorzaak is van die foute beoordelingen. Gaat het om technische fouten? Ik ga ervan uit dat professoren en docenten het beste voorhebben met hun studenten. Ik vraag me dan ook af wat er precies achter die cijfers zit.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb dat zwartboek discriminatie gelezen, mevrouw Pehlivan. Ik was daar niet echt van onder de indruk. Voor de meeste cases was het niet duidelijk of het om een bewuste discriminatie ging. In de meeste gevallen was er binnen de onderwijsinstelling sprake van rechtzetting. Het zwarte beeld dat op het eerste gezicht blijkt uit dat zwartboek, is helemaal niet bevestigd door de lectuur ervan. Het spoort ook met mijn ervaring dat er in het hoger onderwijs nagenoeg geen sprake is van discriminatie.

Ik werk sinds 1972 aan de universiteit. De macht van de professor is er inderdaad. In een onderwijsrelatie is er altijd sprake van macht. Wanneer er sprake is van willekeur, dan is dat over de tijden heen enorm afgenomen. Dat komt door het verdwijnen van mondelinge examens. Die zijn een superieur testmiddel maar laten ook ruimte voor willekeur. De mondelinge examens zijn grotendeels vervangen door geschreven examens waar dus een spoor van blijft bestaan. Het is op basis van de feedback met de studenten dat de studenten kunnen checken of er geen materiële fouten of grove beoordelingsfouten zijn gemaakt. Zij kunnen dan terecht bij de ombudsman van de universiteit. Die staat zeker niet aan de kant van de professoren. In Gent kunnen de studenten ook in beroep gaan tegen de ombudsman, de professoren kunnen dat niet. De rechtspositie van de studenten is mettertijd enorm toegenomen. Men kan zich zelfs de vraag stellen of we niet evolueren naar een omgekeerde situatie. Er ontstaat een druk op de docenten om te vermijden dat zij een beetje buiten de lijnen zouden kleuren met hun vragen. Dat komt de pedagogische rijkdom niet ten goede. Ook met dat aspect moet rekening worden gehouden.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het blijkt inderdaad uit de jaarverslagen van de raad dat de meeste verzoekschriften afkomstig zijn uit de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Dit heeft niet direct te maken met de regio maar eerder met de instellingen waar de studenten zijn ingeschreven. In bepaalde hogescholen of universiteiten blijken meerdere studenten beroepen in te stellen. Dit kan te maken hebben met verschillende zaken zoals de gekendheid van de raad onder de studenten, de werking van de ombudsdienst, de wijze waarop de studentenvereniging daarover informatie verschaft, de vertrouwdheid met de procedures, de al dan niet meer toegankelijke georganiseerde interne beroepsprocedures en de duidelijkheid van de onderwijs- en examenregeling.

Beroepen worden ingesteld door alle studierichtingen. Wel blijkt er dat bij de hogescholen elk jaar opnieuw in grotere mate studenten uit de richtingen onderwijs en gezondheidszorg een beroep instellen. Hier is wel een duidelijke verklaring voor. In die richtingen vormen de stages een belangrijk onderdeel van het studieprogramma. De organisatie van stages en de wijze van beoordeling is vrij complex waarbij meerdere actoren spelen en waarover ook logischerwijze meer betwistingen mogelijk zijn.

Dat aan de universiteiten binnen het studiegebied rechten meer studenten een beroep instellen lijkt mij logisch. Zij durven sneller die stap te zetten.

Ik stel een geleidelijke stijging vast van het aantal beroepen over de zes werkjaren heen dat de raad nu werkzaam is. Vooral de twee laatste werkjaren stel ik met respectievelijk 130 en 149 beroepen een hoger aantal beroepen vast. In vergelijking met het totaal aantal studenten blijft dat echter weinig.

Studenten zijn intussen ook meer vertrouwd met de interne procedures en ze zijn beter op de hoogte.

De raad heeft ook meer bevoegdheden gekregen. Er is een uitbreiding van de bevoegdheid over het leerkrediet. In 2010 zijn daarover een tiental beroepen ingediend. Een dertigtal beroepen gaat over de studievoortgangsbewaking en de weigering van een inschrijving. Een twintigtal studenten heeft een beroep ingesteld over het verloop van eenzelfde examen.

Het grootste aandeel van de beroepen handelt nog steeds over de examenbeslissingen zoals partijdigheid en af en toe discriminatie. Maar het gaat om een minderheid.

Het is belangrijk dat men een beroep instelt indien men dat nodig acht. Ik meen echter dat we op dit moment geen extra maatregelen moeten nemen. We zullen dit echter in het oog houden.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Cijfers kunnen veelzeggend of weinigzeggend zijn. Wat de stages betreft, kan er inderdaad sprake zijn van een persoonlijke invulling. Studenten kunnen dat betwisten. We mogen dat niet uit het oog verliezen. Ik zal dit blijven opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik vind het een heel interessant antwoord. Ik zal het zeker nalezen in het verslag, want het ging nogal snel.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■